

2017-01-10

Almegas referens:

Ulf Lindberg

Mottagare:

Näringsdepartementet

Enheten för främjande och förenkling

Lena Ljungberg

Diarienummer: N2016/06470/FF

Remissvar

SOU 2016:72 Entreprenörskap i det tjugoförsta århundrandet

Almega AB har beretts tillfälle att lämna remissvar över och vill med anledning härav framföra följande.

Sammanfattning

Almega instämmer i den beskrivning av entreprenören och dennes betydelse för företagande och tillväxt som görs i utredningen. Att som utredaren betona att entreprenören kan betraktas som en produktionsfaktor i sig, är högst rimligt. Almega ställer sig överlag positiva till de förslag som framförs av utredningen, men önskar göra särskilda kommentarer vad avser att ge företagare en andra chans, befrämjarsystemet, offentlig upphandling, socialförsäkringar, regelförenklingar, skatter, personaloptioner, innovation, FOU-bidrag, kompetensinvandring, utbildning och kunskapsuppbyggnad. Dessa särskilda kommentarer följer nedan.

Allmänna utgångspunkter

Det avgörande karaktärsdraget i det institutionella ramverket är i vilken utsträckning som det belönar individuella ansträngningar, företagsbyggande och investeringar i fysiskt kapital, humankapital och i ny teknologi. Det bildar grunden för den ekonomiska tillväxten och om den tillväxten blir långsiktigt hållbar. En av entreprenörens viktigaste kompetens och bidrag är att omvandla genuin osäkerhet till en kalkylerbar risk. I det perspektivet, blir statens viktigaste uppgift att fördela den risken mellan olika aktörer på ett rimligt sätt, så att det stimulerar till entreprenörskap.

En akilleshäla i den svenska tillväxtpolitiken under en lång period har varit en relativt ensidig inriktning på att bygga upp kunskaps- och forskningsintensiva institutioner och betoningen av olika makroekonomiska instrument, så som penning – och finanspolitik. Men med entreprenören som utgångspunkt måste politiken bli mer mångsidig. Och då skapa en politik som till exempel lägger större vikt vid spridning och kommersialisering av de mycket stora

forskningssatsningar som görs i Sverige. En politik där det är lika viktigt med mikropolitik som med makropolitik, där det skapas ett samspel mellan en sund makroekonomisk bas och goda mikroekonomiska förutsättningar.

Det är Almegas synpunkt att utredaren har hittat en gynnsam balans i sin analys och sina förslag i detta avseende.

Entreprenören som en egen produktionsfaktor

Entreprenören är avgörande för det ekonomiska väståndet. Om det finns för entreprenörer så hjälper det föga att det till exempel finns ett stort utbud av högutbildad arbetskraft eller en fungerande kapitalmarknad. Förklaringen är att entreprenören kan betraktas som en egen produktionsfaktor, i likhet med arbete och kapital. Entreprenören skapar företagets kapital genom investeringar i både materiella och icke-materiella tillgångar som över tid skapar stora värden i form av nya produkter och tjänster. Men också värde i form av företagets struktur och den kunskap som företaget förfogar över.

För att bli framgångsrik bör entreprenören ha en bärkraftig affärsidé, ett gott ledarskap och ett starkt driv för att ta en idé till produktion och marknad. Denne behöver vara uthållig och engagerad, då det kommer att krävas stora investeringar i tid, pengar och hårt arbete. Och det i en situation där resultatet är mycket osäkert. Entreprenören måste därför belönas, för sitt risktagande och sina investeringar i företaget.

Det är Almegas synpunkt att utredningens beskrivning av entreprenören som en egen produktionsfaktor är mycket förtjänstfull. Och det är Almegas förhoppning att man i fortsatt politisk hantering har detta som utgångspunkt.

Ge företagaren en andra chans

I Sverige innebär en konkurs inte bara ett personligt misslyckande för en företagare. Det kan innebära att han eller hon måste gå från hus och hem, då man satt den egna bostaden som säkerhet för företagslånen. Det svenska systemet gör att all egendom kan tas med vid en utmätning, vilket inte bara omfattar företagarens familjs totala egendom, utan också framtida inkomster. En konkurs innebär för det mesta en mycket lång tid av skuldsanering innan företagaren kan återkomma i sin funktion som företagare. Med dagens regler kan det ta över tio år innan en skuldsanering är avslutad och under den tiden är företagaren i praktiken satt i "ekonomisk karantän" och hindrad från att starta företag på nytt.

En jämförande studie som OECD genomfört visar att Sverige har det hårdaste systemet för företagares insolvens. I studien gjordes jämförelser mellan 25 OECD-länder. I många andra länder finns till exempel bestämmelser som innebär att företagare vid en konkurs inte ska behöva förlora sin bostad, men som också ger möjligheter att få sina skulder avskrivna på kortare tid¹.

Ett företag är insolvent om det har så stora ekonomiska problem att det ställer in sina betalningar och sätts i konkurs, eller omstruktureras. Det innebär att företagaren i stort sett förlorar kontrollen över verksamheten och kreditgivare och andra tar över. Oftast slutar det med att företaget läggs ner.

---

¹ OECD. Sverigerapport 2007.

Regler för insolvens har stor påverkan på beslut om att starta företag. Internationella studier visar att mer förlåtande regler om insolvens medför att människor i större grad vill bli entreprenörer, jämfört med strikta regler. Strikta lagar riskerar att leda till att många nya företag inte tar steget till att börja växa, utan förblir mikroföretag, och då saknar möjligheter att skapa innovationer och nya jobb. En studie från Europeiska Kommissionen visar att rädslan för konkurs är ett av de viktigaste skälen för människor att inte starta ett eget företag. Något som dock varierar i styrka mellan olika länder².

Detta är förstås allvarligt. Men att hårda insolvensregler i praktiken inte ger företagare en andra chans är möjligen än mer allvarligt. Det är dessa företagare, som startat och drivit ett företag men som gått i konkurs då en affärsidé inte höll, som har de bästa förutsättningarna att skapa ett framgångsrikt entreprenörskap. Erfarenheten visar att kvalitén på entreprenörskapet blir högre om entreprenören gått igenom flera företagsetableringar.

Brist på erfarenhet – å andra sidan - av företagande är den vanligaste orsaken till att företag misslyckas. En företagare måste ha en generalistkunskap som det tar tid att bygga upp, en kunskap som i många fall måste komma från praktisk erfarenhet. Tidigare erfarenhet hos grundarna är särskilt viktigt i tillväxtföretag.

De som har varit företagare bör få fortsätta att vara företagare. Det är så deras speciella kompetens kommer samhället bästa till nytta. De måste få, inte bara en andra, utan många fler chanser.

Men även ledamöter i företagsstyrelser kan få betala ett högt pris för sitt engagemang. Ett exempel på det är att staten har två olika möjligheter att hålla ett aktiebolags företrädare personligt ansvariga för bolagets skatteskulder. Detta parallella system skapar en komplex och närmast obegriplig bild av företrädarens ansvar. Detta framhålls också på ett förtjänstfullt sätt i utredningen.

För även om till exempel en styrelseledamot följer alla regler för att undvika personligt ansvar, enligt Aktiebolagslagen, så kan han eller hon ändå drabbas av detta, enligt Skatteförfarandelagen. Och i praktiken används den senaste lagen mycket strängt. En företrädare måste vidta åtgärder för att bli av med bolagets skatteskulder – samma dag som skulden förfaller till betalning. De enda alternativ som då finns är allmän betalningsinställelse, konkurs eller rekonstruktion.

Reglerna i Aktiebolagslagen ger däremot företrädarna en viss tidsfrist för att komma till rätta med bolagets skulder, samtidigt som borgenärerna skyddas. Detta måste anses som mer rimligt, till skillnad från bestämmelserna i Skatteförfarandelagen.

Från Almegas sida kan noteras att den stränga användningen av lagen kan verka avskräckande personer att engagera sig i bolagsstyrelser i mindre företag. Och att de dubbla regelverket är både krångligt och orimligt.

Almega ställer sig generellt positiva till utredningens förslag om företagsrekonstruktion, men ämnar här inte att ge mer detaljerade synpunkter i detta avseende. Almega ser också som

---

² Flash Eurobarometer Entrepreneurship Survey. EU-kommissionen 2004.

positivt att utredningen vidgat frågan om företagarens andra chans till att även gälla företrädaransvaret, regelverket kring kreditupplysning samt offentlig upphandling.

Almega vill framhålla ett antal förändringar som vi ser har särskild betydelse för att ge företagen en andra chans:

- Ett regelverk som gör skuldavskrivning effektivare och snabbare. Avvecklingstiden för företag måste bli kortare.
- I regelverket göra det lättare för den som är insolvent att åter få näringstillstånd. En idé som framförts i debatten är staten inför ett slags pantkonto, dit den insolvente kan överföra medel som fungerar som säkerhet för aktörer som företaget har affärsrelationer med. Med detta, kan företagaren skaffa nödvändigheter som till exempel kreditkort och telefonabonnemang.
- Ändringar görs i regelverket som innebär att företagaren inte ska behöva förlora sin bostad vid en konkurs.
- Företrädaransvaret i Skatteförfarandelagen bör tas bort. Istället ska reglerna i Aktiebolagslagen användas, och att staten ska jämföras med övriga borgenärer i fråga om personligt betalningsansvar.

Främjarsystemet

Utredningen konstaterar att dagens system för att befrämja entreprenörskap består av ett stort antal aktörer och insatser på internationell, nationell och lokal nivå. Överlag, menar utredaren, är främjarsystemet oöverskådligt och i stora delar omöjligt att utvärdera som det organiseras idag. Utredningen föreslår att stöd ska vara behovsstyrt och fokusera på nyetablering och tillväxt. Samt att ansvaret för främjandet läggs på ett fåtal aktörer under Näringsdepartementet.

Almega ser att detta går i rätt riktning. Almega ser också ett behov av att införa ett regionalt inkubatorsystem med statligt stöd som kompletterar de inkubatorer som är knutna till universitet och deras forskning. Detta bör också vara kopplat till privata investerare.

Almega vill att stödet till den privat drivna rådgivningshjälpen inom Nyföretagarcentrum får ökat statligt stöd. Nyföretagarcentrum är den rådgivare med bäst uppvisade resultat, vad gäller antal företagare som är aktiva tre år efter rådgivningen.

Offentliga upphandling

För att stimulera efterfrågedriven innovation som kan bidra till att skapa nya marknader för innovativa företag, lyfter utredningen fyra förslag på området offentlig upphandling. Bland annat ska det finnas ett krav på innovationsupphandling i myndigheternas regleringsbrev.

Almega ställer sig positivt till detta, och vill samtidigt tillägga att kontrakt vid offentlig upphandling formuleras så att det medger för mindre företag att delta i budgivningen. Samt att all upphandling bör ha fokus på den funktion som ska upphandlas, och inte exakt på hur denna ska se ut. De strikta skall-kraven bör därför bli färre, så att utrymmet blir större för entreprenörers lösningar.

Almega vill även lyfta fram de farhågor som gäller kommande förslag för offentlig upphandling, och så särskilt förslagen om sociala krav. Dessa riskerar att stänga ute ett stort antal företag från offentlig upphandling. Genom kraven på kollektivavtal och upphandlande myndigheters rätt att tolka vilka avtal, eller delar av olika avtal, man avser att tillämpa, bryter förslaget dessutom mot den svenska modellen.

Anpassade socialförsäkringar

Ett stort hinder mot att starta eget företag är i många fall rädslan för att inte ha tillräckliga inkomster under företagets uppstartsfas. Att man dessutom hamnar utanför det sociala och ekonomiska skyddsnätet försvårar saken ytterligare. Eller att reglerna för att kvalificera sig för de sociala rättigheter som är normala för den som är anställd är mycket strängare för företagaren.

Om man till exempel driver sin firma som ett aktiebolag så baseras ersättningen från de sociala försäkringarna på vilken lön man haft de senaste åren. En låg lönsamhet eller en låg lön gör då att ersättningen kommer att bli låg. Eftersom många företagare väljer att ta ut en mycket låg lön de första åren ger det också en låg ersättning, vilket kraftigt påverkar den som blir sjuk, får barn eller måste lägga ner företaget. Och driver man sin firma som aktiebolag räknas man som anställd och då står företaget – ofta man själv – för sjuklöneperioden upp till 14 dagar. Där den första dagen räknas som karensdag.

Går företaget dåligt under en period och man blir arbetslös, så har man rätt till A-kassa, efter en viss karenstid. Men då måste företaget vara nedlagt eller vilande. Och om företagaren fått A-kassa och haft företaget vilande, måste det gå fem år innan man kan lägga företaget vilande igen. Företagare har inte heller möjlighet att få deltidsersättning från A-kassan.

Reglerna vid arbetslöshet är betydligt hårdare för företagare, men också för de familjemedlemmar som i många fall är involverade i firman. Det är till exempel inte ovanligt att maken och eller maken till företagaren sitter som ledamot eller suppleant i ett mindre aktiebolag. Då kommer även närstående som har "ett avgörande inflytande" i ett bolag att drabbas av det hårdare regelverket.

Om företaget är vilande brukar reglerna tolkas som att företagaren är förbjuden att knyta kundkontakter och ägna sig åt marknadsföring. Men om målet är att driva företaget på heltid, blir detta förbud mot att skaffa nya kunder ett tydligt hinder.

Som anställd får man semesterlön av den arbetsgivare man är anställd hos och antalet dagar bestäms genom lagar och avtal. Som företagare står man själv för sin semesterlön och måste därför spara ihop till den.

Allt fler kombinerar anställning med företagande. Och då är det inte ovanligt att man som företagare har korta och tidsbegränsade anställningar hos flera olika arbetsgivare. Då säger reglerna att man inte har möjlighet att räkna med inkomst från anställningar som är kortare än sex månader, vilket gör att inkomsten från företagandet kan bli den enda grunden för att beräkna ersättningen från Försäkringskassan, även om man i själva verket har tjänat betydligt mer. Sammantaget, har företagare sämre sociala villkor, samtidigt som företagare är med och betalar fullt ut för ett socialt skyddsnät som de sällan själva kan använda sig av.

Utredare menar att socialförsäkringarna för reformeras och göras med portabla, för att även nya och alternativa anställningsformer ska inkluderas och bli ersättningsberättigade. Till exempel, bör skillnader i socialförsäkringsersättningar som beror på flera deltidsanställningar, juridisk person eller hämmar rörlighet på annat sätt avvecklas. Almega instämmer helt i detta. Till exempel, bör den som kombinerar företagande med anställning kunna beräkna den sjukpenningsgrundande inkomsten från anställningar som är kortare än sex månader. Almega vill också framhålla vikten av att undanta till företagaren närstående som är involverade i företaget, från de hårdare regler som finns för företagare vid arbetslöshet.

Regelförenklningar

Trots all rådgivning kan det ändå vara svårt för företagaren att hitta rätt i djungeln av myndigheter och regler. En stor del av småföretagarna upplever att skatter och regler är både krångliga och tidskrävande, vilket minskar intresset för att bli egenföretagare. Ur samhällets perspektiv vore det också en fördel om mindre tid och resurser lades på myndighetskontakter och mer tid lades på att sköta affärerna.

Flera av de senaste regeringarna i Sverige har satt upp ambitiösa mål för regelförenklingsarbetet och man har även åstadkommit betydande förbättringar. Trots detta, upplever fortfarande många företagare att regelfloran är snårig och att det ibland är svårt att veta vilken myndighet man ska vända sig till.

Ett exempel på detta är den svenska arbetsrätten. Tillvaron för mindre och växande företag påverkas i hög grad av detta regelverk. Regleringarna påverkar inte minst kostnaderna för att variera arbetsstyrkans storlek och hur arbetsstyrkans sammansättning ser ut. Alltför höga kostnader i samband med detta kommer att hämma tillväxten i mindre företag. Små företag bedöms i större utsträckning påverkas negativt av stela regleringar på arbetsmarknaden som till exempel arbetstider, anställningsformer och minimilöner. Detta har större betydelse för personalintensiva tjänsteföretag där humankapitalet är basen för företagets konkurrenskraft.

Ett problem inom arbetsrätten som kan hindra tillväxten i små, arbetsintensiva tjänsteföretag är hotet om kraftiga sanktioner vid konflikter som rör uppsägningar. Det tar i många fall mellan ett och två år innan en sådan tvist är avgjorts i domstol. Under denna tid måste arbetsgivaren betala lön, även om det senare skulle visa sig att uppsägningen varit korrekt. Utöver detta kan arbetsgivaren bli skadeståndsskyldig. Det är inte många småföretag som har finansiell kraft för att kunna hålla ut under en så lång period.

Arbetsrätten är generellt tämligen komplicerad, och företagen måste antingen inneha eller köpa in juridisk kompetens med särskild inriktning på arbetsrätt.

Utredaren konstaterar att regleringar är särskilt betungade för små och nystartade företag. Utredningen föreslår därför att takten ökar i regeringens arbete för regelförenklningar, att man säkerställer Regelrådets oberoende och att man bör överväga att inrätta en Entreprenörsombudsman. Almega anser att dessa är förslag i rätt riktning

Almega vill även framhålla vikten av att arbetsrättsliga regelverket förenklas och anpassas efter de förutsättningar som råder hos mindre och nystartade företag.

Almega föreslår att arbetet med regelförenklingar på regeringsnivå bör fortsätta, helt i linje med utredarens förslag. Siktet bör vara inställt både på att få bort krångel i befintligt regelverk och att hindra ny lagstiftning som bedöms öka företagens regelbörda. Almega vill ge det statliga Regelrådet större inflytande, för minskning av regelkrånglet.

Almeigas ser också gärna att det inrättas en så kallad One-Stop-Shop för företagens informationsinlämning till myndigheter, både på kommunal och statlig nivå. Det ska vara den enda instans som mindre företag ska behöva vända sig till i sina myndighetskontakter. Denna enhet ska ansvara för samordning med övriga myndigheter.

Skatter

Det har inte ingått i utredningsdirektiven att ge förslag på skatteområdet. Almega beklagar detta, eftersom skatter på ett fundamentalt sätt bestämmer ramvillkoren för entreprenörskap. Utredaren har dock analyserat skatteproblematiken på ett förtjänstfullt sätt.

Det är olika skatter som påverkar drivkrafterna för entreprenörskap. Till exempel skatt på arbetsinkomst, vinstutdelning och kapitalvinster. Det gör skattesystemets inverkan komplicerat, även om det finns ett generellt behov för Sverige att sätta entreprenörskap i fokus för skattesystemet.

Skatterna bör då vara låga för dem som försöker skapa nytt kapital genom att driva företag. På så sätt kan fler lockas att testa, att grunda eller att expandera nya företag. Detta innebär bland annat att det viktigaste inte blir att sänka skatten på redan existerande kapital. Det skulle snarare kunna gynna en mer passiv förvaltning.

Av stor betydelse för tillväxten i ett företag är exempelvis hög skatt på vinstutdelning och aktiekapitalvinster, då en sådan skatt gör det svårare att återinvestera medel i företaget. Och om utdelningsskatten är olika för olika typer av ägare kan det också gynna, respektive missgynna vissa ägare. Till exempel om institutioner har lägre utdelningsskatt jämfört med privata kapitalägare, vilket i sin tur kan missgynna små och medelstora ägare.

Internationella studier visar att en hög beskattning av de allra högsta inkomsterna från företagande har en negativ effekt på entreprenörskap. Dessa skatter, som framförallt är skatt på kapitalvinster och utdelning, avgör vilken avkastning en entreprenör kan få. I det svenska systemet beskattas både kapitalvinster och utdelning hårt.

Det privata sparandet är missgynnade på flera sätt i Sverige. Eget sparande i aktier är missgynnade i förhållande till fondsparande i allmänhet och pensionsförsäkringar i synnerhet. När en fond säljer och köper aktier så beskattas inte transaktionerna. Först när fondspararen själv säljer andelar med vinst tas eventuell reavinst upp till beskattning. En aktiesparare som själv förvaltar sin portfölj måste dock ta upp varje reavinst till beskattning så fort den uppstått. Här har alltså skattesystemet gjorts så att institutionellt sparande gynnas framför enskilt sparande. Detta får hämmande effekt för enskildas vilja och förmåga att investera i nya företag.

Liksom utredaren konstaterar så anser Almega att utnyttjandegraden av expertskatten som infördes 2001 är alldeles för låg mot bakgrund av det stora behovet av specialistkompetens. Bättre villkor i expertskatten är en möjlighet att öka Sveriges attraktivitet för internationell

kompetens. Villkoren är mer generösa i Danmark, och fler forskare och andra experter etablerar sig där jämfört med i Sverige. Antalet forskare och nyckelpersoner som utnyttjar expertskatten har ökat successivt från cirka 2200 personer 2001 till 4501 personer 2012 i Danmark. Att jämföra med Sverige där cirka 650 personer har fått bifall årligen 2012–2014.

Detta framgår också av utredningen. Utredaren visar att höga kapital – och utdelningsskatter leder till inlåsnings effekter och har en negativ effekt på den förväntade avkastningen på entreprenöriella satsningar och tillgången på kapital. Därmed påverkas också valet mellan lönearbete och ett riskfyllt entreprenörskap. Utredarens påvisar att skattesatserna för kapitalinkomster i Sverige fortfarande ligger över genomsnittet i OECD. Samt att när det gäller utdelningar och kapitalvinster blir dessa dubbelbeskattade genom först bolagsskatt och sedan antingen utdelnings – eller kapitalvinstbeskattning.

Almega vill också särskilt uppmärksamma problemet med dagens skattesystem, som präglas av hög skatt på arbete och höga marginalsatser. Detta blir synnerligen problematiskt i ljuset av den strukturomvandling som Sverige gått igenom och som fortsätter med stor kraft.

Strukturomvandlingen av näringslivet har lett till att det svenska näringslivet helt domineras av tjänsteföretag inom en mängd olika branscher. Samtidigt som en stor del av dessa tjänsteföretag tillhör kategorin kunskapsintensiva företag.

Under det senaste två decennierna och även under finanskrisen är det främst de kunskapsintensiva tjänstebanscher som vuxit och bidragit till ökad sysselsättning. De här branscherna svarar för drygt 75 procent av det totala antalet jobb som skapats i den privata tjänstesektorn de senaste 20 åren och kännetecknas av företag med ett mycket högt kunskapsinnehåll och en stor andel högutbildad personal.

Ett skattesystem som beskattar arbete och kompetens missgynnar dessa företag. Och det riskerar att bromsa entreprenörskapet inom dessa, för Sverige, så viktiga sektorer. Almega efterfrågar, med anledning av detta, en större skattereform. Där fokus är mindre beskattning av arbete och lägre marginalsatser. Detta är något som ligger utanför denna utrednings uppdrag, men som Almega ändå vill uppmärksamma.

Almega är medvetna om att utredningens direktiv inte medger att utredaren ger förslag på skatteområdet. Men Almega önskar ändå uppmärksamma lagstiftaren på de förändringar som Almega anser vore av stor betydelse:

- Sänk skatten på utdelningar och vinster – ägarskatterna – till genomsnittet för OECD. Idag är de dubbelt så höga i Sverige. Det skulle det göra lättare att växa med eget kapital och öka investeringarna i svenska bolag.
- Sänk marginalsatserna och möjliggör en högre grad av eget sparande i Sverige. En sänkning av marginalsatserna skulle med fördel kunna genomföras inom ramen för en större reform av det svenska skattesystemet, där också mindre tyngd bör läggas på skattebasen arbetade timmar.
- Sänk skatten på arbete till förmån för andra skattebaser.
- Underlätta möjligheten för bolag med säte i Sverige att kvitta skatt på vinst mot tidigare förluster. Och göra denna möjlighet betydligt friare än idag och med mer generösa tidsgränser. Ta bort de begränsningar som finns om avdrag i samband med ägarbyte. Ägarbyten betyder i de flesta fall nytt kapital och bör underlättas.

- Utred möjligheter och konsekvenser av att låta helt nybildade företag slippa skatt på vinst som återinvesteras i bolaget.

Personaloptioner

Utredaren noterar att ett beprövat sätt att knyta till sig specialistkompetens för ett ungt företag är personaloptioner. En anställning på ett nystartat företag kan upplevas som betydligt mer otrygg jämfört med en anställning vid ett etablerat företag. Ett sätt att kompensera den lägre jobbtryggheten och en lägre lön är att personalen tilldelas personaloptioner som kan innebära en förtjänst i framtiden. Idag beskattas personaloptioner med höga inkomstskatter, vilket inte gör dem attraktiva. En annan särskilt utredning har i våras lagt fram ett förslag som Almega också lämnat remissvar på (SOU 2016:23).

Almega ser personaloptioner för nya företag som ett bra sätt att både behålla nyckelpersoner och att locka till sig riskvilligt kapital. Almega anser att personaloptioner ska beskattas som inkomst av kapital, och då först innehavaren av optionen har förverkligat värdet av optionen. Vidare, anser Almega att den utredningen SOU 2016:23 har för många begränsningar vad avser kategorier av företag och krav på företagens ålder.

Innovation

Almega instämmer i utredarens analys att innovationspolitiken i högre grad inriktas mot att lösa de stora samhällsutmaningarna, naturligtvis primärt för att vi ska kunna närma oss en hållbar värld, men också eftersom det skapar en drivkraft för nya affärsmöjligheter för befintliga företag samt för nya företag på startupscenen.

Almega stödjer även analysen att statens anslagstilldelning i högre utsträckning ska vara prestationsbaserad samt att ersättningarna på regional/landstingsnivå ska länkas till resultat. Likaså anser vi att kvalificerade tjänster drivs av tillgång till Big data. Staten bör därför aktivt bidra till att data tillgängliggörs och det med integritetsskydd. Testbäddar är en viktig del av innovationsarbetet och fler bör utvecklas, vilket med fördel skulle kunna göras inom ramen för samverkansprogrammen, bland annat det som benämns "Life Science".

Liksom utredaren konstaterar har LOV resulterat i ökad konkurrens inom vård- och omsorgssektorn. Fokus på innovation har ökat genom de privata utförarnas individanpassade och nischade erbjudanden. Att göra inskränkning i LOV i landstingsvården vore direkt hämmande för innovation och skulle resultera i en mer ojämlig vård över landet.

Vidare instämmer Almega i analysen att utökade samarbetet inom vård och omsorg behövs, men att för att öka entreprenörskapet och innovationskraften så handlar det i första hand om att skapa en kultur präglad av öppenhet, skapa strukturer för testning och att öka de grundläggande incitamenten för innovativ verksamhet.

Behovet av att stärka kopplingarna mellan IT-sektorn och vård/omsorgssektorn är stort. IT&Telekomföretagen inom Almega har under flertalet år drivit projektet "Välfärdsteknologi" som aktivt skapar en plattform för aktörerna att mötas och formulera utmaningar, behov och lösningar. Behovet av denna typ av handlingskraftiga sektorsövergripande initiativ är stort och bör ytterligare satsas på. Övergripande så behöver Sverige kraftsamla för att hantera digitaliseringen strategiskt på nationell nivå. Här skulle hälso- och sjukvårdsfrågorna

med säkerhet stå högt på agendan också med fokus på den stora outnyttjade potential sektorerna har för svensk export.

Utbildning och kunskapsuppbyggnad

Skolan har en avgörande roll för entreprenörskapet i Sverige. Att Sverige halkat efter i de senaste internationella undersökningarna PISA och TIMSS är oroande. Likaså att undervisningen inte i tillräckligt hög grad fokuserar på digitaliseringen, såväl i undervisningen generellt som i de specifika färdigheterna som ex programmering.

Tillgången till kompetens är kanske den mest avgörande attraktionskraften för såväl enskilda individer med önskvärd kompetens som för företags investeringar i kunskapsintensiva verksamheter. Sverige hamnar på topplats i EU:s Innovation Union Scoreboard, men samtidigt som pekar OECD i sina senaste utvärderingar av det svenska innovationssystemet på att mot bakgrund av de stora investeringar vi gör i FoU så är utkomsten i form av innovationer oroande låg.

Sverige har de senaste decenniet ökat sin statliga FoU-budget. Svenska näringslivets utgifter för FoU som andel av BNP är 2,3 procent av BNP och andelen har minskat mellan 2005 och 2013, med 0,2 procent, medan det i merparten av OECD-länderna har skett en ökning

Idag är konkurrensen om kompetensen i allra högsta grad global. Almega delar utredarens analys att goda generella villkor är oerhört viktiga för att skapa de strategiska nätverk/ekosystem av kompetens som behövs för att kunna skapa komplexa leveranser, vilka är en förutsättning för att kunna möta de stora samhällsutmaningarna. I dessa ekosystem så återfinns såväl stora företag, SME, akademi och startups. Almega beklagar därför att entreprenörskapets, expertskattens och den reducerade arbetsgivaravgiften för FoU-anställdas betydelse för innovation i princip utelämnades helt i den nyligen presenterade forsknings- och innovationspropositionen.

Almega vill, som framgår av tidigare avsnitt i detta remissvar, särskilt trycka på behovet av ett ökat politiskt fokus på att skapa incitament för formerande av dessa dynamiska miljöer och där har entreprenörskapsfrågorna och skattereglerna, på individ – och företagsnivå, mycket stor betydelse. Dessutom måste bilden av det svenska näringslivets struktur uppdateras i politiken och i våra innovationsstödjande myndigheter. De kunskapsintensiva tjänsteföretagen står idag för såväl jobbtillväxten som för kompetensen. Merparten av den forskning- och utveckling som sker i dag i näringslivet utförs av konsulter och ett betydligt större fokus måste läggas på att få dessa företag att växa i Sverige och kunna konkurrera på en alltmer prispressad marknad.

Almega anser vidare att Rise-institutens verksamhet måste närma sig en mer tvärdisciplinär inriktning och den avnämargrupp man traditionellt riktat sig till måste breddas till företag från olika branscher och av olika storlek. Den förstärkning av RISE budget för testbäddar som aviserades i forskningspropositionen bör styras så att test och demo inriktas på samhällsutmaningarna och involverar samtliga berörda branscher och sektorer, inte bara de historiskt involverade avnämarna. I den andan så måste de kunskapsintensiva tjänsteföretagen involveras i betydligt högre grad för att öka den samlade innovationsgraden. Digitaliseringen och branschglidningen ökar och de traditionella gränserna mellan sektorer och branscher blir inaktuella.

Almega är positiv till en ökning av de konkurrensutsatta medlens andel av universitets och högskolors basanslag. Dessutom vill Almega se att de tre parametrarna bibliometri, externa anslag samt samverkan viktas lika, dvs med en tredjedel var. Vi delar uppfattningen att fördelningskriterierna måste bli mer transparenta och minimal byråkrati samt möjligheten till kvalitetssäkring måste värderas högt. Det måste beaktas i den av regeringen aviserade utredningen av resursdelningssystemet för forskning och utbildning som ska vara färdig till budgetpropositionen 2020.

Almega delar uppfattningen att det akademiska ledarskapet är tvetydigt och därmed svagt och otydligt i och med den kollegiala styrningen parallellt med linjestyrningen. Den kollegiala styrningen bör ha en mer rådgivande roll. Vi delar också uppfattningen kompetensen för att rekrytering av internationellt ledande forskare också därmed gynnas.

Almega delar åsikten att de infrastrukturen för forskningsfinansiering är snårig och svårnavigerad. Vi ser därför positivt på att strukturen ses över för att minska risk för överlappande verksamheter och möjliggöra mer omfattande och tvärdisciplinära projekt.

Almega stödjer förslaget om förstärkta insatser för att öka kompetensen inom matematik och digitalisering bland unga genom professionalisering av utbildningen, ökade satsningar i läroplaner och samarbeten med relevanta partners. Att genom neddragning av antalet timmar som ägnas åt slöjd frigöra tid för programmering i läroplanen ser vi som ett enkelt och odramatiskt förslag som omgående skulle kunna tillämpas.

Ge svenska universitet och högskolor ett uppdrag om vidare utbildning och löpande kompetensutveckling för högutbildade. Almegas medlemsföretag vittnar regelbundet om att behovet av omställning och vidareutbildning är stort, i princip oavsett bransch. Inom Almega finns dessutom omställningsföretag som vars potential bör utnyttjas eftersom de är en del av lösningen för att lyckas med det livslånga lärandet och undvika långvarig arbetslöshet och utanförskap. Liksom utredaren konstaterat behövs förutom denna insats även utökade möjligheter till vidareutbildning vid svenska universitet och högskolor. För det så behövs ökade incitament, något som bör beaktas i den kommande utredningen av resursfördelningssystemet som aviserats i forskningspropositionen 2016-2020.

Almega instämmer kraftfullt i att de strategiska forsknings- och innovationssatsningarna för inriktas mot att lösa de stora samhällsutmaningarna samt att en bred samling aktörer och sektorer måste engageras för att det ska lyckas. Liksom OECD poängterat så behövs en strategisk planering på nationell nivå för att undvika fragmentering och otydlighet om vad som är prioriterat. Ytterligare förtydligande i hur de strategiska samverkansprogrammen, strategiska innovationsområdena och programmet Utmaningsdriven innovation hänger ihop behövs. Detta för att undvika dubbelarbete och gynna synergier som med all säkerhet finns mellan programmen.

Öka rörligheten mellan akademi, näringsliv och offentlig sektor genom ändrade meriteringsgrunder. En högre grad av mobilitet är viktigt för att dels kvalitetssäkra forskning och utbildning men också för att öka spridningen av den kunskap som de statliga finanserna resulterar i vid lärosätena. Almega anser också att ökade incitament för rörligheten behövs. Utredarens förslag om premiering vid lönesättning och tjänstetillsättningar för erfarenheter i andra sektorer är en möjlig väg.

Almega delar utredarens analys att det i Sverige inte i huvudsak finns en brist på test- och demoanläggningar. Problemet är att de idag utnyttjas av en alltför snäv grupp, ofta storföretag. Almega kan konstatera att andelen tjänsteföretag oavsett storlek i relativt lite grad utnyttjar RISE test och demo. Det finns idag ingen struktur för hur dessa företag ska nås och för att lyckas med att möta test av de breda samhällsutmaningarna så måste avnämargruppen breddas. En stor del av testbehoven framöver kommer att innehålla en stor andel tjänster. En analys av behov och struktur bör göras inom ramen för regeringens satsning Testbädd Sverige.

FOU-avdraget

Almega anser liksom utredaren att det sedan 2014 införda FoU-avdraget bör reformeras. Nuvarande regelverk (max 10 procents avdrag, samt ett tak på 230 000 kr per månad för samtliga anställda är alltför snävt). Utredaren föreslår att taket tas bort samtidigt som subventionsgraden sänks från 10 procent till 5 procent, för att inte statens nettokostnad för FoU-avdraget skall öka.

Enligt Almeegas genomgång av hur FoU-avdraget utnyttjats sedan införandet, så är det främst SME-företag av konsulter inom teknik, naturvetenskap och IT. Det är företag som mycket sällan nås av andra stödjande/främjande insatser i innovationspolitiken men som står för en stor del av det innovativa arbetet i andra företag brett över många sektorer. Att ändra FoU-avdragets regelverk enligt utrednings förslag skulle alltså gynna stora företag, som ofta är drar nytta av andra statligt finansierade innovationssatsningar, på bekostnad av de små företagen. Det vore direkt olyckligt och är inte något som Almega stödjer. Almega vill istället se en höjning av subventionsgraden till 15 procent samt en höjning av taket, i ett första steg till 500 000 kr. På så vis skulle FoU-intensiteten öka även i medelstora företag.

Kompetensinvandring

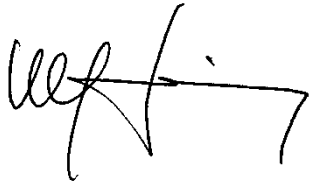
Almega har under lång tid arbetat för att arbetskraftsinvandringen ska underlättas. Tjänsteföretag och entreprenörer har idag ett skrivande behov av att omgående kunna få tillgång till digital kompetens. Den svenska arbetsmarknaden dammsugs på talanger men det räcker inte, kompetensen söks ofta utanför EU. Ett flertal fall har nyligen uppmärksammats där Migrationsverket övertolkat reglerna för arbetskraftsinvandring. Följden har varit en utbredd frustration bland dessa entreprenöriella företag. Detta är belagt, bland annat i rapporten One Stop Shop från Almega.³

Almega har härutöver inga ytterligare synpunkter.

Med vänlig hälsning,
Almega AB

---

³ One Stop Shop för arbetskraftsinvandring. Almega. November 2016.

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Ulf Lindberg'. The signature is stylized with a long horizontal stroke extending to the right.

Ulf Lindberg

Näringspolitisk chef